

V 1. pololetí 2012 rostly výdělky rychleji ve mzdové sféře

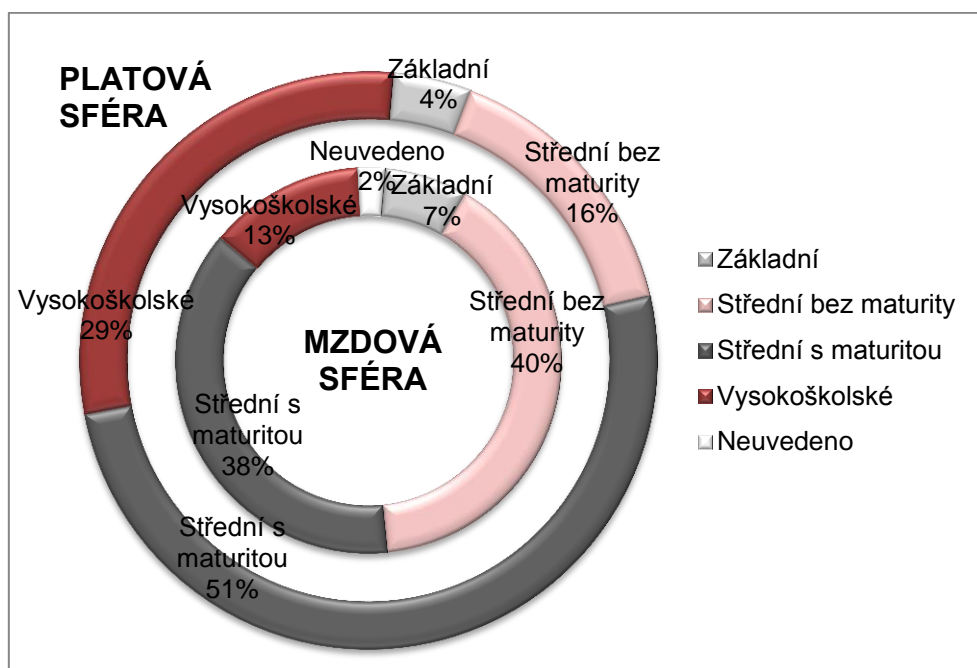
Výdělky ve mzdové a platové sféře

Z údajů obsažených v Informačním systému o průměrném výdělku (ISPV) vyplývá, že v 1. pololetí 2012 vzrostly výdělky ve mzdové i platové sféře. Medián hrubé měsíční mzdy dosáhl ve mzdové sféře v 1. pololetí 2012 výše 20 856 Kč, a zvýšil se tak o 2,5 % oproti stejnému období předchozího roku. Medián hrubého měsíčního platu se ve sledovaném období meziročně zvýšil o 2,2 % na 23 624 Kč.

Medián hrubého měsíčního platu byl v platové sféře v 1. pololetí 2012 o 2 768 Kč vyšší než medián hrubé měsíční mzdy ve mzdové sféře. Odlišná úroveň výdělků poukazuje na rozdíly v rozdělení mezd a platů v jednotlivých sférách. Ve mzdové sféře existují vyšší rozdíly mezi výdělky jednotlivých zaměstnanců. Tuto skutečnost potvrzuje i rozdíl mezi mediánem a průměrem mzdy (platu). Ve sledovaném období byl ve mzdové sféře průměr mzdy o 4 606 Kč vyšší než medián, v platové sféře pouze o 1 377 Kč. Mezi sférami se výrazně odlišuje i podíl zaměstnanců, jejichž měsíční mzda byla nižší, než činí průměr v dané sféře. V platové sféře nedosáhlo na průměrnou mzdu 59,5 % zaměstnanců, zatímco ve mzdové sféře 69,0 % zaměstnanců.

Rozdíly mezi mediánem hrubé měsíční mzdy a platu ve prospěch platové sféry je však způsoben i dalšími faktory, především rozdíly ve struktuře zaměstnanců podle vzdělání. Graf 1 ukazuje, že v platové sféře je ve srovnání se mzdovou sférou mnohem vyšší podíl zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním (o 16 p.b.) a nižší podíl zaměstnanců se středním vzděláním bez maturity (o 24 p.b.).

Graf 1: Struktura zaměstnanců mzdové a platové sféry podle vzdělání v 1. pololetí 2012.

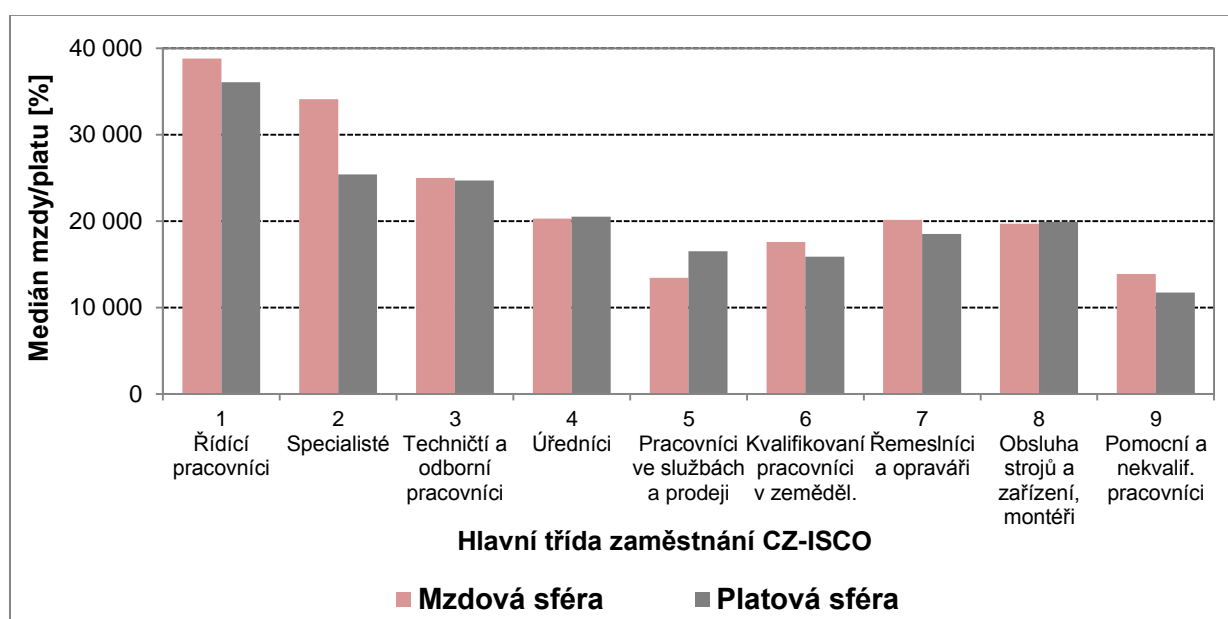
Pozn.: Vyšší odborné vzdělání je zařazeno do kategorie středního vzdělání s maturitou. Nedokončené vzdělání je zařazeno do kategorie základního vzdělání.

Mzdy a platy podle zaměstnání

V 1. pololetí 2012 dosáhly **výdělky nejvyšší úrovně u nemanuálních (duševních) pracovníků**. Ve mzdové sféře byl medián hrubé měsíční mzdy duševních pracovníků o 7 799 Kč vyšší než mzda manuálních pracovníků. U platové sféry činil rozdíl v platech duševních a manuálních pracovníků 10 440 Kč.

Z grafu 2 je patrné, že **většina zaměstnání je ve mzdové sféře odměňována vyšší mzdou** než ve sféře platové. V platové sféře si v 1. pololetí 2012 vydělali více než ve mzdové sféře úředníci, pracovníci ve službách a prodeji, a pracovníci zaměstnaní jako obsluha strojů a zařízení. Ve sledovaném období byli v obou sférách **nejlépe odměňováni řídicí pracovníci, nejhůře pomocní a nekvalifikovaní pracovníci**.

Graf 2: Medián hrubé měsíční mzdy/platu podle hlavních tříd zaměstnání v 1. pololetí 2012.

Zdroj: [ISPV](#).

Zaměstnání s největšími změnami v úrovni mezd a platů

Z hlediska největších relativních meziročních změn mediánu hrubé měsíční mzdy si **ve mzdové sféře v 1. pololetí 2012 polepšili nejvíce řídicí pracovníci v oblasti finančních a pojišťovacích služeb**, kterým se meziročně zvýšila mzda o 10,7 %. **V platové sféře** si nejvíce polepšili **učitelé v mateřských školách**, kterým se plat zvýšil o 13,5 %.

Největší meziroční pokles hrubé měsíční mzdy v 1. pololetí 2012 byl **ve mzdové sféře zaznamenán u mechaniků a opravářů elektronických přístrojů**, kterým mzdy poklesly o 8,0 %. **V platové sféře** si meziročně nejvíce pohoršili **řídicí pracovníci knihoven, muzeí, a v oblasti práva a bezpečnosti**, u nichž došlo k 2,8% poklesu platu.

Žebříček zaměstnání s největšími nárůsty/poklesy ve mzdové sféře uvádí tabulka 1 a v platové sféře tabulka 2.

Tabulka 1: Zaměstnání s největší relativní meziroční změnou mediánu hrubé měsíční mzdy ve mzdové sféře v 1. pololetí 2012.

Zaměstnání	Medián mzdy [Kč/měsíc]	Meziroční index [%]
Nárůst:		
1. Řídící pracovníci v oblasti finančních a pojišťovacích služeb	84 040	110,7
2. Řídící pracovníci v oblasti ICT	63 018	110,5
3. Řídící pracovníci v oblasti lidských zdrojů	47 895	110,5
Pokles:		
1. Mechanici a opraváři elektronických přístrojů	20 617	92,0
2. Správci objektů	16 032	92,7
3. Dělníci v oblasti výstavby budov	14 645	95,3

Zdroj: [ISPV](#).

Tabulka 2: Zaměstnání s největší relativní meziroční změnou mediánu hrubého měsíčního platu v platové sféře v 1. pololetí 2012.

Zaměstnání	Medián platu [Kč/měsíc]	Meziroční index [%]
Nárůst:		
1. Učitelé v mateřských školách	21 839	113,5
2. Ostatní pedagogičtí pracovníci	22 561	111,6
3. Lékaři se specializací	53 825	109,4
Pokles:		
1. Řídící pracovníci knihoven, muzeí, a v oblasti práva a bezpečnosti	37 152	97,2
2. Úředníci v oblasti statistiky, finančnictví a pojišťovnictví	17 795	98,3
3. Technici v oblasti textilní a kožedělné výroby, dřevařství, papírenství a polygrafie	22 648	99,2

Zdroj: [ISPV](#).

Odpracovaná a neodpracovaná doba

S vývojem mezd úzce souvisí i vývoj odpracované, příp. neodpracované doby. V 1. pololetí 2012 odpracovali zaměstnanci ve mzdové sféře průměrně **153,7 hodin za měsíc, v platové sféře 156,8 hodin**. Zaměstnanci ve mzdové sféře odpracovali v 1. pololetí 2012 průměrně o 3,1 hodin měsíčně méně než zaměstnanci v platové sféře. Tento rozdíl byl způsoben mimo jiné i skutečností, že v platové sféře je častěji uplatňována osmihodinová pracovní doba, zatímco ve mzdové sféře je v mnoha subjektech pracovní doba zkrácená.

Ve sledovaném období odpracovali zaměstnanci mzdové sféry **měsíčně 3,2 hodin přesčas**. Z hlediska jednotlivých odvětví odpracovali **nejvíce hodin přesčas** zaměstnanci v **odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství** (6,8 hodin měsíčně) a **těžby a dobývání** (5,1 hodin měsíčně). V **platové sféře** odpracovali zaměstnanci v 1. pololetí 2012 průměrně **1,7 hodiny přesčas**. V rámci početněji zastoupených odvětví odpracovali **nejvíce** hodin přesčas zaměstnanci v odvětví **zdravotní a sociální péče** (4,6 hodin měsíčně).

Informační systém o průměrném výdělku (ISPV), spravovaný Ministerstvem práce a sociálních věcí, zjišťuje výdělkovou úroveň v České republice. Údaje za **mzdovou sféru** jsou zjišťovány čtvrtletně. Zdrojem dat pro **platovou sféru** je Informační systém o platech. **Medián** představuje prostřední hodnotu ze všech zjištěných hodnot, tj. jedna polovina hodnot je menších a druhá polovina hodnot je větších než medián. Ve srovnání s průměrem je základní výhodou mediánu skutečnost, že není ovlivněn extrémními hodnotami.